

სასაქონლო ბაზარი

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე მტკიცებით 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებზე კავასიის გარეშე მიღებული განცხადებით ფასი: სტრიქონი მტკიცებით 20 კ., უკან 10 კ. სამელოდიო განცხადების დანაკარგი პირველ გვერდზე თითო-ჯერ სადგომს 4 საათამდე ღირს 3 ჰ. 4 საათის შემდეგ მიღება შესაძლებელია თითო-ჯერ 3 ჰ. 4 საათამდე, და დღით 4 მანეთი.

სასაქონლო ბაზარი

უიკვლევადი სურათებიანი დაბეჭდილი პირველი გვერდიდან წლის დაბეჭდილი რაოდენობა 3 ჰ. 75 კ. თვეში ღირს 75 კაპ. არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე უდამატებლად და არც სურათებიანი დაბეჭდილი უფლება ცალკე. მისამართი: Тифლისь, „Сахалко газети“ Почт. яш. 190.

ტფილისში ვეჩის საქალაქო პარკთან

ზაინსა პირველ ხარისხის რესტორანი მიმოსვლა შეიძლება მიხედის პრ., კრილოვისა და პასტერის ქ., ოლას ქუჩის მხრით—გრივინოვსკი ქ. ვეჩის ხიდიდან—სადგური მტკიცების მარჯვენა მხარეზე.

საბუღალტრო

გაუქმდა საზღვარ-გარეთის და აქაური სასმელები და ყოველგვარი ცივი სასმელები, საშარბულო ახალი და ევროპული. ფასები ზომიერია. სამედიცინო განსახილველი, საბი და გრილი ჰერი. განკარგებული კაბინები. ტელეფ. № 14-66.

თ-ლის სულხან ივანეს ძის ტავუზავადის

გარდაცვალების შემდეგ 40 დღის შესრულების გამო გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი, რასაც აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ თვალს მუდმივ დარია რამაზის ასული ტავუზავადისა. 510

ქ. შ. ნ. - ბ. გამაზრ. ს. ფიგინი გლავნიანი იქილავა

ნ. ტ. საყმაწვი, შოთრო, გამაზრ. ნაკაღ	80	„	„	„	„
ორი ზღაპარი, მძ. გრიბინა	10	„	„	„	„
ორი მხატვარი, თარგ. დ. გვლიანი	15	„	„	„	„
ორი თარგ. თარგ. მ. მღვიმელისა	15	„	„	„	„
ორი ზღაპარი, ულდისა	5	„	„	„	„
პაწია და ზეგნული	25	„	„	„	„
რომანოვ კრუჯა	30	„	„	„	„
სკრუჯი და მარლი	25	„	„	„	„
სამი ცეკვი, მ. მღვიმელისა	15	„	„	„	„
სამი საყმაწვი, მღვიმელისა	15	„	„	„	„
სამი ცეკვი, დ. თამაზილისა	10	„	„	„	„
სამი ცეკვი, გ. ბარბაქაძისა	3	„	„	„	„
სამი ცეკვი, ბ. ბარბაქაძისა	40	„	„	„	„
სამი ცეკვი, ბ. ბარბაქაძისა	15	„	„	„	„
სამი ცეკვი, ბ. ბარბაქაძისა	5	„	„	„	„
სამი ცეკვი, ბ. ბარბაქაძისა	5	„	„	„	„
სამი ცეკვი, ბ. ბარბაქაძისა	10	„	„	„	„
სამი ცეკვი, ბ. ბარბაქაძისა	50	„	„	„	„

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

თამარისას

პანაშვილები დანიშნულია ყოველ დღე საღამოს შვიდ საათზე, მეტევი ქუჩა № 23. გამოსვენება მიცემულია დანიშნული ოთხ-შაბათს, 31 ივლისს, ღირსი 9 საათზე, ქაშვილის წმ. გიორგის ეკლესიაში. დაკრძალვა მოხდება კუჩის წმ. ნინოს სასაფლაოზე. 516

„ქველი საქართველო“

საქართველოს ხანისტიკა და საერთაშორისო საზოგადოების გამოცემა, მ. ს. თამარისას რედაქტორობით. ფასი 4 მან. სასტიკური და საკონსტიტუციო საზოგადოების წევრებს, რომლებსაც 1911 წლის საწვეო გადასახადი შემოტანილი აქვთ, ეს წიგნი უსასყიდლოდ დაეთმობათ წმ. გამაზრ(ველ)ებელ საზოგადოების კანცელარიაში. ქალაქ გარდა მცხოვრებთ ფოსტით დაეგზავნებათ. 1409

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

იოსებ იაკობის ძის ქაჩხიაშვილისას.

დაკრძალვა მოხდება ქ. ახალ ციხეში ღირსი, 30 ივლისს, კათოლიკეთა სასაფლაოზე. 515

ტფილისის ქარბო სამკურნალო

ახლად გადართობის უფლება, ავადმყოფობაში მიღობიან. ქვენივეს ქუჩა, სახლი, № 2, მიხედის პრინციპებისა და ვებცელების საბუღალტრო ახლად.

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

პირველ-ხარისხის დიდი ბიკი

მისილის პრინციპით მოქმედების შესავალი, ნ. კუნდუბის აღიარება, საკრ. ახალი საზოგადოება გრილი სადგომი, ტრამვაი იქვე ჩრდილო და შინ დაბრუნებისას მუშაობს. 30 ივლისს, 1913 წ. გამართება ორი ახალი ჩვეულებრივი სადღესასწაულო წარმოდგენა დღისით ფა დაწველი, დიდი საბავშვო დილა ახლად მოწვეულ მა ხიზობა მონაწილეობით. სერობა უფასოდ პატარა ცხენებზე და ჯორებზე, დასაწყისი ნაშუადღი 2 ნახ. საათ. საღამოს ჩვენი სეზონის ბურჯი, ბოლომდე გასტროლი მართლაც, რომ გამართული პირის მეფე 4 ეშმაკისა, გასტროლი მეზღვარე ჯაბახებისა სიცილის კიბეზე ქ. ელბ და კარბი-სა გასტროლი ცნობილი მასხრისა ბ. რამბერტისა მისი უტყვიანს მიღებ ქვეყანაზე ვიცი - მამუით და მოლაპარაკე მძღობი ტრასით. გასტროლი შეუდარებელ მოჯირითე ბულგარული ქალის ქ. აბმ. რასხა, დღესე მონაწილეობას იღებენ ტფილი-სელთა საყვარელი მასხრები მ. ვინჩენცოვსა და პირველხარისხის მონაწილეობა. 513

საბუღალტრო

მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე
მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე	მონაწილე

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

გვირგვინი

1. შოთა რუსთაველი, გრ. რობაქისა.
2. სუმერული ქართული, მ. წერეთლისა.
3. ოპიდიონი მეფე, თარგმ. ბერძნულით 3. ქეთარაძისა.
4. მეფე-გოსანნი, სანდრო შანშიაშვილისა.
5. ღამე, ს. ფირცხალავისა.
6. გლოვის ხარი, მისივე.

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

„მეჩის სიტყვი“

ავტორის სურათით და ბ. ივ. გომარტის კრიტიკული წერილით, ფასი 50 კაპ. ვინც გამოიწერს ფასდაღებით არა ნაკლებ 10 ცალისა, მას დაეთმობა 25%, საკომისიო—20%. მისამართი: გაზ. „თემის“ კანტორა, ოღვის ქ. № 4. 1380

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

ბრიუსელის გამოფენაზე 1901 წ. GRAND PRIX

შვედის ქარხანა (BOBY) ქარხანა მ. ტარნოკოლევისა. განყოფილება იმყოფება გოლ. პრესა, № 21, ტელ. № 355 მიღებაზე გამაზრ-პირისასი საჩუქრები. იყოფება რუსეთის ყველა ქალაქში, ფასი ყველა სრული ზომის 1114 ზრ. შვედის ქარხანა, საფარბილია 8 კ. იღობ 6 მ. თითო. ნომერი დაეთმობათ უფასოდ, როგორც ქალაქებში, ისე ქალაქ გარე მცხოვრებთ.

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

საბუღალტრო

მსუენიერ ალბანს ახლად შეწიგნულ გლეხისა და იღობის შემავალ მიღის მართლად დიკრა 20 დანერგა მიწული და იქნება წარღვი ნაჭრებზე ხელმისაწვდომი ფასებში. მსუენიერ შემოღობი მიწებზე იღობის ქუჩაზე, სახლი № 6, ხელმისაწვდომი იქნება მიწის მფლობელს ავადმყოფი იქნება მიწის მფლობელს, რომ თანის დარღვი შენობისა და დარღვილი ვადა, თანხაზე ჩვენს მიწის მფლობელს. 1220

დღეებში. მაგალითად კვირას, 28 ივლისს, პერკში 4,000 სულზე მეტი იყო. ამ დღეს ბორანს იმდენი ხალხი მიიყვანა (ბორანში 56 მანეთი იყავა), რომ წეს-რიგის დასაცავად პოლიცია ჩაერია. ბორანში ჩაჯდომის ნების ზოლოდ 50 კაცს აძლევდნენ. ქალაქის გამგებამ დაადგინა, დაწვრილებით დათვალ იერის ბორანს და იქ მისასვლელი გზა და ყველაფერი წესრიგად მოაწყო უზღუდურების თავიდან ასაცილებლად.

სასწავლებლის იუბილე. ქართულ სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს თაოსნობით მომავალ სექტემბერს გარდასცემს იქნება წინამძღვარიანთ-კარის სასოფლო სამეურნეო სასწავლებლის 30 წლის იუბილე. საბჭომ თავის უკანასკნელ კრებაზე აირჩია სავანგებო ბიურო, რომელსაც დაევალი იუბილეს მოწყობა. ბიუროს წევრებად არჩეულ იქნენ: გ. ი. რკვილიძე, ს. თ. ხუნიდაძე, პ. გ. მეღია, გ. ს. ნახუცრიშვილი და დ. ს. გორთაძე.

ქართლის რაიონის ინტერპეტორებისა და აგრონომების ნამუშევრის დასაბუთებლად ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭომ და კვირის სავანგებო კომისიის ჰაგენის, რომელშიც შედიან: ვ. ი. რკვილიძე, პ. გ. მეღია და ი. ს. ვაჭაძე.

წყალთა მეორე ოქტის მირაზად ბ. ი. შარაბაძე არჩიეს.

კავკასიის საბარეო სადგურის ინსტრუქტორი პ. გ. ივანოვი, როგორც გავიგეთ, სამსახურს თავს ანებებს. მის ადგილას ინიშნება მე-აბრეშუმეობის სპეციალისტი შჩეპიტოვი.

საკოპერაციო კურსების მოწყობაზე ქართულმა სამეურნეო საზოგადოებამ 500 მანეთად დახარჯა. კურსებზე 47 მუდმივი მსმენელი იყო. უმრავლესობა ტფილისის და ქუთაისის გუბერნიის საკოპერაციო დაწესებულებათა წარმომადგენელი იყო. ეროვნების მიხედვით მსმენელნი ასე განიყოფილნენ: ქართველი 30 კაცი, რუსი 9, სომეხი 5 და სხვა და სხვა ეროვნებისა სამი. პროფესიის მიხედვით ასე განიყოფილნენ: სოფლის მეურნე 10, სოფლის მასწავლებელი 8, აგრონომი 1, საბაღოსანი და სამეურნეო სკოლების მოსწავლე 7, ხელოსანი 2, სასოფლო მეურნეობის ინსტრუქტორი და 4 სხვა და სხვა პროფესიისა 15. მსმენელთა შორის 4 ქალი იყო.

საზოგადოებრივი და კრებები
ქართულ სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს მირაზი

გი კრება ამ კვირის არ იქნება. რადგანაც საბჭოს წევრთა უმრავლესობა ტფილისში არ იმყოფება.

სასწავლებლები
პირველ საკომერციო სასწავლებელში განმარტებით ეგზამენები 20 აგვისტოს დაიწყება და დასრულდება 26 აგვისტოს. მისაღები ეგზამენები მოსაზრებელ განყოფილებებსა და პირველ და მეორე კლასში 27 და 28 აგვისტოს მოხდება.

გაფიცვები გაქრები
ასადულევის სამრეწველოები. გუშინ მოგახსენეთ, რომ 24 ილისს საბაღოსანი გაიფიცნენ ასადულევის მუშები. 25-ს ასადულევისს მიემართა მესა ნაფიცვისა, ნობისა, კოპორევისა და მოსკოვის ამხანაგობისა. კი ხანა ბროლაში არიან გაბეზული ზუბალაშვილების სამრეწველოებისა და, რადგანაც, მუშები; კრებები ხდება მანათაშვილის ფოთის ქარხნებში... ერთ სიტყვით ამ ეპიკურ დარჩა ქარხანა, სამრეწველო, სადაც ბროლოს არ ემართოს დროში.

დაძახსათებელი ისაა, რომ მუშების დღევანდელ ბრძოლას წარმოუდგენელი სიმტკიცე და სიმხვევით ახასიათებს. ეს ნამდვილი სტიქიური ამხედრებაა, ცხოვრების გულიდან ამოხეთქილი ქარტყლია.

დღევანდელი მოძრაობა იმდენად დიდძალი შეწველავანია, როგორც საზოგადო მოძრაობის თვალსაზრისით, ისე სხვა და სხვა ერის ძალთა ეკონომიურ ცხოვრებისათვის; ამ მოძრაობით იმდენად დინტერესებულია საზოგადოების ფართო წრეები, რომ ჩვენ არ შეგვიძლია „სახალხო გაზეთი“-ს მკითხველებს არ მივაწოდოთ ფაქტობრივი მასალებით დასაბუთებული ცნობები ამ მოძრაობის შესახებ უახლოეს მომავალში.

ახლა კი თვალს წინ მივდგამ გუშინდელი დღე, 25-ივლისი. განვიცადე და გავიგე მთელი სირთულე ძალთა განაწილებისა და ამიტომ საჭიროა ამ მდგომარეობის განხილვა მკითხველთათვისაც.

გუშინდელ წერილში არ მითქვამს, რომ ასადულევის სამრეწველოები მთელს ბაქოს რაიონში ერთი ისეთი ჩამორჩენილი ადგილებია, სადაც სპარსეთიდან მოყვანილ მუშების გაფიცვას ხდება ორის საშუალებით: კაპიტალისტურად და ეროვნულად-პროლეტარულად არ ვებნებ ამ ეპიკურ, ხოლო მეორის ფილოსოფია შემდეგია: ჩაიკიმიდ ხმა, სული ამოიხადე, იმიტომ რომ შენ თათარი ხარ და არა გაცქს

„სხვანაირი გადაწყვეტა უარესია“, და ამიტომ ამითი უნდა დაგვეყოფილიყო. გამოდის, რომ მხოლოდ ეროვნულ უმცირესობათა უფლებების უზრუნველსაყოფლად არის გამოგონილი ეროვნული ავტონომია და მხოლოდ ამ უმცირესობის გულისთვის უსაბუნებო უსაბუნებო ვიწროებას, რომელიც ამ თუ იმ ტერიტორიაზე იდის უმრავლესობის შეადგენს, საფუძვლით ისარგებლოს თავისი მდგომარეობით და ისეთს კლავიტურში ჩააყენოს თავისი ცხოვრება, რომ ყოველ მხრივ თავისუფალ განვითარებას აღარაფერი უშლიდეს. ასეთი მსჯელობა თავის-თავად არ არის სამართლიანი. ესა თუ ის ერი, განსაზღვრული ტერიტორიაზე ცხოვრებით, საშუალებებს არ არის მოკლებული უკეთესად მოაწყოს თავისი ეროვნული ცხოვრება. ამ უკეთესს საშუალებას უსაბუნებო და ხელში აწვდილი ყოვლად უსაბუნებო საშუალებას მხოლოდ იმიტომ, რომ მის გვერდით სცხოვრობს, არსებობს მეორე ერი, რომელსაც საშუალება არა აქვს უკეთესი პირობებით ისარგებლოს. აქ საკითხის გადასაწყვეტად საზომად აღიარებულია არა ინტერესები უმრავლესობისა, არამედ უმცირესობისა.

უმრავლესობას აკვირებ უფლებებს განახორციელოს ის, რის განხორციელებაზე უშუალოდ, მხოლოდ იმიტომ, რომ მის გვერდით არსებობს ერი, რომელსაც ვერ უშუალოდ თავის მდგომარეობით უმრავლესობას გაუთანაბრდეს. რაიონის თვალსაზრისითაც უნდა შეხედოთ საკითხის ამნაირ გადაწყვეტას, უსამართლობა თვალს-წინ გეცემათ. ამისთანა პირობებში საჭიროა არა უმრავლესობის უფლებათა შეცოცრება, არამედ სათანადო კანონმდებლობით უზრუნველყოფა უმცირესობის უფლებებისა. მაგრამ ამას ჯერ-ჯერობით თავი დასავანებთ.

ექსტერიორალიურ ავტონომიის მომხრეები დარწმუნებულნი არიან, რომ მხოლოდ ეროვნული გამიჯვნა ეროვნებათა მისაზრდის ეროვნულ მუდღისა და მტრობას და დაამყარებს

უფლებას თათარს მოგებაში გაუნაწილდეს. პირველყოფილობა და პოტენტობა ამ მოძრაობის ამაყარა, მაგრამ ყოველივე უმრავლესობა ქე-შმარტებულ უნას ყველა აღმართს დღევანდელი მომენტი იმდენად დრამატულია, იმდენად გველენთილია საპროტესტო სულისკვრებით, რომ ეს ყალბ გროველი გროვებით გამსჯელოლი მუშებიც კი მიხვდარიან საქმის მდგომარეობას და წარმოუდგენელი ერთსულოვნობა ჩაუნერგავთ გულის სიღრმეში.

25-ს გაგვრდეს გაფიცვა. სწორედ ილისს 101-ს საათი იქნებოდა, რომ ჩვენს სამრეწველოს წარაუდგოთ ავტომობილი ესენტუკიდან ჩამოსულ პატრონებისა. მოიწვიეს პოლიცია, მოიწვიეს მუშების დღევანდელი და გაჩაღდა, არა თუ მოლაპარაკება მათ შორის, არამედ ნამდვილი ხელ-ჩართული ომი, ომი, რომელიც ყოველი საშუალებების ამართლებს, რომ მომარბა მიხანს მიადწიოს. ვინ მოსთვლის მუშებს, უმცვერ სიტყვებს, ლათაიებს, რომელიც ამ ორ მებრძოლთა ახასიათებდა ამ დღეს, მაგრამ მუშა, როგორც შეუდარებელი კლდე, იდგა და ქედს არ იხიბდა კაბიტლის წინაშე. მთელი დღის განმავლობაში სამეგრეო მოიწვიეს საერთო კრება მუშებისა. სამივეჯერ „ამაშა ვიღურა“ რჩევა-დარიგებას იძლეოდა, როგორც პატრონი, ბოქალური, ისე ფილად მეგრეტყველი საბუნების პროლეტარიატი. ბრძოლაში შეტანილი იქნა ამაყარა სიყვარული: პირველი და უმთავრესი ისა, რომ სამრეწველოების ადმინისტრაციის არ ძალუშვს მოილოდინე მუშათა კოპისებში, იმიტომ რომ ეს მომიტეპირად იურიდიულად. შეუძლებელია, ის ელენა, რომლის ხორცის შესხმა მხოლოდ „სულა“-ს შეუძლიანო. მაგრამ ვინ არ იცის, რომ ბაქოში ასეთი კომისიები „სულა“-ს დროსაც არსებობდნენ და არაფერსა კანონმდებლობას არ ექვემდებარებოდნენ. ისინი. ბაქოში ბევრი რამ ხდება, ბევრი რამაა შეუძლებელი, მაგრამ ყოველივე ეს არის საყოფი ადგილობრივი ძალთა ბრძოლის საყოფისა და არა კანონისა. კანონი არაა შესაძლო ჩვენში რვა საათის საშუალო დღე, მაგრამ იგი ბნირი სოცლენა იყო ბაქოში. შექმნილი იყო აგრეთვე ლეგენდა პატრონის იურიდიულ უფლებების შესახებ, რომელიც ასეთი რაობის საკითხების რეგულარობაცა და მოკლებულად არ შეუძლიან *), ეპ, ვინ

*) მთავარი პატრონი გარდაცვლილია; მემკვიდრეა შორის დავა და დღეს-დღეობით უფროს მფლობელ წინამძღვრის მმართველის უფლებას აქვს და სასამართლოს დაუქობავდ ვრთაფრა ვიტყვით.

მათ შორის იდეალურ თანხმობასა და სოც-დარობას. განსაკუთრებით დიდს იმედებს ამყარებს ამ ეროვნულ გამიჯვნაზე მტრები: რიგი, ამბობს მტრები, ეროვნული ბრძოლის ცეცხლს მიხეც ჩაქარობს. მართალია ესა თუ არა? მართლა შეუძლიან ეროვნულ ავტონომიას მოსაბის ეროვნული ცეცხლი, თუ, პირიქით, ოდნავდაც ვერ შეასუსტებს ამ ცეცხლს და სამაგიეროდ კი თვით ამ ეროვნულ უმცირესობათა ისეთი პირობებში ჩააყენებს, რომ გაბატონებული ერთა ექსპლოატაციის წყაროდ კანაქტებს? მტრები არა ცდლობს ეკონტრუქტულად წარმოადგინოს, რაინაირად მოეწყობა ეროვნული ავტონომიები, არა ცდლობს განყენებული ცნება ეროვნული ავტონომიის მის რეალურ სამოსელში წარმოადგინოს. ცოტადენი შრომა რომ გავწიო და ასეთი-სურათი დაეხატა კანონის თვალსაზრისით, დინაზავდა, რომ ეროვნული, ექსტერიორალიური ავტონომია ოდნავდაც არ აუშავებდეს უმცირესობათა მდგომარეობას და, პირიქით, ამ რეგრესიის წყალობით, ჰქმნის ისეთს ახალ პირობას, როდესაც გაბატონებულ ერს მეტი საშუალება ეძლევა უმცირესობის ჩაგვინებას.

წარმოვიდგინოთ, რომ ექსტერიორალიური ავტონომია განხორციელდა. ერებმა მიიღეს შედეგები ბროგარამა და მოისურვეს ეროვნული გამიჯვნა. პირველი და უსაზინესის სახაბი ეროვნული მუდღისთვის ჯერ ამ გამოჯვნის დროსვე გამოჩნდებოდა. სადავო გამსჭვდომად, რა არის ეროვნული საქმე, რომელი დარგი უნდა შედიოდეს ეროვნულ ავტონომიის კომპეტენციაში და რომელი უნდა დარიგეს საზოგადო დაწესებულებათა სფეროში. აუცილებლად იქნება ასეთი დავა, რადგანაც ერის ცხოვრების შინაარს არ შეადგენს მხოლოდ ის ვიწრო კულტურული ცხოვრება, რომელიც მხედველობაში აქვთ ექსტერიორალიურ ავტონომიის მომხრეები. გარდა იმისა, რასაც სპეციფიური ეროვნული სახე აქვს, სხვა ყველაფერი მქონ

იციის რამდენი ენერგია, რამდენი ტყვე-წამალი დაიხარჯა ამ ცაცვეთილ დებულებების საილუსტრაციოდ, მაგრამ მოძრაობა რის მოძრაობა იქნებოდა, რომ ასეთ ფრთა-შეკრილ ლათიებს გასავალი ჰქონდეს. და ამიტომ, დამის ათ საათზე, შეკრებილი ხალხი, მოქანცული და შეწყბებული უკანასკნელად ჰყვირეს: „ისტემა“-ის დანაშაულები, გაფიცვის შეწყვეტა დროებით მაინც, უარსყვეს მუშებმა.

მითხველი ადვილად ვერ წარმოადგენს იმ ბოლოს, სიძულვილს და შხამს, რომელიც დაგროვილი იყო ამ დღეს პატრონების გულში მუშებისადმი. ბრძოლაში იგივე პირდაპირ დარბობს ჰქონდა, გრძობა არეული არიან და უკანასკნელ სასტუკს საშუალებას მიმართავენ: აცხადებენ: ყველამ ანგარიშები იქნეთ, ჰქვტავენ წყალს, ნავის და ამრიგად 500-600 კაცს სტოვებენ უწყლოდ, უნავთად მხოლოდ და აქაური სიტყვების ამტანი ადამიანი, წვრილი ცოლ-შვილის მოთხოვნებითა გამძლეო მისწვდება ამ საშაველ დონისძებნის შინაარს; მაგრამ ვერც ამ უკიდურესმა ხერხმა გასკრა. მუშები კიდევ უფრო გაბრაზებულნი არიან. მათში ამაყარად დაიბუდა გრძნობათა მიღება და თუ ოდენიმე რაიმე გასავალი ჰქონდა მათში ცხოვროვებულ მოკვებს, დღეს იმის ხატაპალიც გამქარალია.

ამ სტრიქონებს რომ ვეჭვრ, 26 ივლისის დღესა უკვე პაპახაქება სიტყვა. სამარისებური შეუდროებაა გამთყუებული. გამოირკვა: თუ გუშინ მხოლოდ რამდენიმე ფირმა იყო გაფიცული, დღეს მათ ახალი ძალად მიემტაცნენ. მუშების სრულებით არ ანიშნეს შტრიქონებერების დალატი, რადგან დღევანდელ ბროგებში შტრიქონებერებთა ფონს ვერ გაიყვანს. საბაბის ხალხიც არაა და ამიტომ ანგარიშების აღებას არავინ აპირებს. ბრძოლა დაიწყო და პირველ დღესვე მკაცრი ფორმა მიიღო. მაგრამ მუშები მძივრად ჰგარბობენ თავს, რადგან სიძარბოთე უმატებთ მათ პოზიციას. თან-ღან.

მუშათა ცხოვრება
ბ ა ქ ო .
ყველა იმ ნაფის სამრეწველოში, სადაც მუშათა გაფიცვა არის, გამოკიდებული ერთისა და იმავე შინაარსის განცხადება, რომლითაც მრეწველი მოიწვევდა მუშებს, მათი მდგომარეობისა და სამრეწველოს წარმატების გულისათვის, აუღელვებლად და ყოველმხრივ საკითხის გან-

როდ არის დაკავშირებული ტერიტორიისთან და ტერიტორიაზე აღმოცენებულ მთელ სოციალურ-ეკონომიურ სტრუქტურასთან. გაბატონებული ერი, სულერთია, მთელი სახელმწიფოს გაბატონებული ერი იქნება იგი, თუ ამა თუ იმ ტერიტორიაზე ერთსულოდ, ცდნება რაც შეიძლება მეტი დაუტოვოს ისეთი საქმეების ხელმძღვანელ ორგანოსა და რაც შეიძლება ნაკლებს მოუჭრას ეროვნულ ავტონომიებს. მაშასადამე, სთავი შევე, თვით ბროცესი გამიჯვნისა, რომელზედაც ასეთს დიდ იმედებს ამყარებს მტრები და საზოგადო ექსტერიორალიური ავტონომიის ყველა მომხრენი, გადაიქცევა ეროვნული ბრძოლის საბაბად. რა უნდა ავიღოთ კრიტიკიულად იმის გამოსარკვევად, თუ რომელი დარგი ეროვნული გამოხატულებისა რომელ ორგანოს კომპეტენციაში უნდა შედიოდეს? ასეთი კრიტიკიუნი არ არსებობს. ყოველ შემთხვევაში თვით ექსტერიორალიური ავტონომიის მომხრენი ერთხელაც არა ცდილან ეს საკითხი გამოერკვიროთ, რომ კრიტიკიუმის ხელმძღვანელობით უფრო ადვილი გამხდარიყო ეროვნებათა ნამდვილი თუ არა, თეორეტიული გამოჯვნა მაინც. შემთხვევითი მოვლენა არ არის, რომ ასეთი კრიტიკიუნი, ასეთი საზომი არავინ მოგვცა, საქმარისისა და წიფრის დაბარაკი ამ კრიტიკიუმზე, რომ ერთხელად გარდაუვალი კვლევი აღისართოს ადამიანს გონების წინ და პრინციპალურად შეუძლებელი გახდეს კრიტიკიუმის აღმოჩენა. რად არის ეროვნული ესა თუ ის გამოხატულება ერისა; და არა მეორე, მესამე, მეოთხე, რომელსაც თქვენს საერთო ორგანოს კომპეტენციაში სტოვებენ? რატომ უნდა იყოს ეროვნული სკოლა, და არ უნდა იყოს სხვა რამ, რაც შეუძლებელი უფრო უახლოესი გამოხატულებისა უნდაჩვენდეს ეროვნული ცხოვრებისას? ასეთი შინაარსის დავა ყოველთვის იქნება ეროვნებათა თვით გამოჯვნის დროს. მაგრამ, ვსთქვათ, ეს სიძინელე

ხილვია საჭიროო, ამიტომ მრეწველი აცხადებენ: მოთხოვნებთა პასუხი იქნება 29 ივლისს საღამოს 5 საათზე გამოკიდებული სამრეწველოები შიო.

„ა. ი. მანათაშვილი და ახ.“ ბაღსანის სამრეწველოების ყველა მომუშავე გაიფიცა, რადგანაც სამრეწველომ პასუხი არ გასცა მოთხოვნისა. გაფიცულია 3.500 კაცი.

„ახ. მ. ნობის“ სამრეწველოში მომუშავეებმა ეკონომიური ხასიათის მოთხოვნები წარუდგინეს ადმინისტრაციას. უკანასკნელს მთავარი გამგებანთან გამართული აქვს მოლაპარაკება.

„არმალოს მე-11“ სამრეწველოში მუშებმა წარუდგინეს ადმინისტრაციას ისეთივე შინაარსის მოთხოვნები, როგორიც სხვა სამრეწველოებში.

„ზუბალაშვილის სამრეწველოების მუშებმა ბიბი-ემატში მუშებმა დაიწყეს, მიუხედავად იმისა, რომ მოთხოვნები ჯერ დაქმნაყოფილებული არ არის.

„ოლოშის“ ამხან. სამრეწველოში მუშებს მოთხოვნების ნაწილი დაუწყაყოფილა და მუშებმაც განაახლეს მუშობა.

ტრავისის მოსამსახურებმა პოლიცემისტერს მოსცეს თხოვნა, რომ მათ მიეკუთნება ნება გაშვართონ კრება თავის მდგომარეობაზე მოსაზრებულად.

პეტერბურგი.
24 ივლისს, ბარანოვსკის ქარხნის გაფიცულ მუშათა შორის მოახდინეს ჩხრეკა და დაბატონება. დაიქირის 3 კაცი.

რადგანაც ბალტიის ქარხნის სამეცანიკო განყოფილების მუშებმა არ დაიწყეს მუშობა, ქარხნის გამგე დაიწყებდა გამოაქრა: ვინც 23 ივლისს სამუშაოდ არ მოვიდა, ყველანი დათხოვნილნი არიან ქარხნიდან.

მოხდა კრება პურის საცობების მუშებისა. კრებამ განიხილა საკითხი შესახებ 200 გაფიცულ მტრობელისა და დაადგინა: აღმოუჩინონ მათ ნივთიერი დაზარება.

საბურის მიზეზი მლაქვე მუშების გაფიცვა არის.

მოსკოვი.
მუშათა „თანხმობის“ კავშირის გამგებამ და სარევიზო კომისიამ ითხოვინა შესახებ კავშირის 57 წევრის დაბატონებისა და დადგინა: შეატყობინოს ქალაქის უფროსს, რომ გამგებობის მდივნის ბინაზე არავიარო კრება არ ყოფილა და 57 კაცის შეგროვება სრულიად შეუძლებელი იყო.

არენსონის სატენიკო კანტორის მომუშავეებმა წარუდგინეს კანტორას მოთხოვნები თანხმდენ წყალსადენისა და სათბობის მიღების გამყვან მუშათა დადგენილებისა. კანტორამ მუშები არ დაქმნაყოფილა.

გუსტავ ლისტის მანქანათა საამუშებლო ქარხანაში გაფიცულია 16 ივლისიდან 200 კაცი.

საფროგო-პრიადილ შარკოვის ლიტოგრაფიის მუშები გაიფიცნენ.

კერტინგის მექანიკურ ქარხანაში გაფიცვა გათავდა. მუშათა არცერთი მოთხოვნა არ დაუქმნაყოფილებიათ.

მთავარი ანგაბი
ილიას საღამო თეატრი.
დღევანდელ მაშუღიშვილის ილია ჭავჭავაძის ტრაგიკული გარდაცვალების შემდეგ, წ. კ. სახ. თეატრის განყოფილებამ, მისი ხსოვნის პატივსაცემად ყოველ წელს—ლიბრეტოს, პირობას ეგრედწოდებულ ილიას საღამოს. რადგანაც დრო გადის ამ საღამოს, იმდენი მეტი ხალხი ესწრება და ტრაიკიონურ ხასიათს იღებს; ყველა წინ და წინვე ეშხადება; ქალები კაბებს იკეთებენ, ქალები საფლოდან მოდიან, თითქოს რაიმე დღესასწაული მოახლოვდა; ხოლო თვით წ. კ. სახ. თეატრის გან. გამგებმა წინ და წინვე თადაზრის იქნეს, იწვევს ადგილობრივ ინტელიგენციას დასახმარებლად.

20 ივლისსაც ჩვეულებრივ გაიშართა ასეთი საღამო. რადგანაც ბევრი აპრობადა მოსკოლს რადგანაც კანეთის სოფლებიდან, ისე თეატრიდან და კლუბის დარბაზი ვერ დაიკვდა და სტუმრებს, საღამო ცისქვეშ—მაღში გაიშართა. მართლაც დღიდალი საზოგადოება დაესწრო.

საღამო გახსნა ილიას „ღვდა და შევილა“ რომელიც ითანაშეს ბ. და დ. სულხან-შაველიანმა. შემდეგ საგანგებოდ ამ საღამოსთვის მოწვეულ

ლობით, როგორც ეროვნული ავტონომიის მომხრე აქვთ წარმოდგენილი ეროვნული ცხოვრება, მაგრამ ვინ იტყვის, რომ ყველა ამ მოვლენას გადამწყვეტ მნიშვნელობა არა ჰქონდეს ერის ცხოვრებაში? მაშასადამე, შესაძლებელია ერს კიდევ ჰქონდეს ეროვნული ავტონომია, მაგრამ მაინც განიცდის გაბატონებული ერის გაღვენას, რომელიც თავისი ნამდვილი შინაარსით იგივე ეროვნული გველენია. თუ ეს ასეა, მაშინ როგორ შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ ეროვნული, ექსტერიორალიური ავტონომია უკეთესად სწავილება ეროვნულ საკითხს და ეროვნულ ბრძოლას? შეუძლებელია ჰხდისო. თუ კარგად ჩაუკვირდებით საკითხს, დავინახავთ, რომ წინდა კულტურული გამოხატულება ეროვნული ცხოვრებისა ყველაზე ნაკლებად იწვევს მუდღისა და მტრობას. დღეს ხომ ყოვლად აუტანელი პირობებში ვართ. დღევანდელ პირობებშია კი კულტურული ცხოვრება, მაგალითად, ქართველებისა და სომხების სასრულიად დაპოუკიდებელი მიმდინარეობს. დამოუკიდებელი ვითარდება ეს ორი კულტურა ერთი მეორის გვერდით და არც ერთხელ მათ შორის კონფლიქტი არ დაბადებულა. პირიქით, კულტურული ხასიათის დღესასწაული უფრო თვის იმ საშუალებად გადაიქცევა ხოლმე, რომელიც მშობლიურ საზოგადოებას აგრძნობინებს ამ ორს, მეზობელ ერს. თუ ეროვნულ საკითხს ჩვენ ამნაირად დავინახავთ, მაშინ ჩვენა და სომხები დღეს ხანა გამოიწვევები ვართ. მიუხედავად ამისა, ეროვნული უთანხმოება მაინც არსებობს. რა საშუალო გვაქვს ვიფიქროთ, რომ შემდეგში სურათი გამოიკლებს. ქართველებმა და სომხებმა კიდევ რომ მიიღონ ეროვნული ავტონომიები და თვითიველ მათგანს საშუალება მიეცეს თავისუფალი ეროვნული განვითარებისა, მაშინაც კი ეროვნულ ძალთა განწყობილება არ შეიცვლება და ბრძოლა მაინც იქნება. იქნება ისე, როგორც ესლა არის, რადგანაც

პროკონული
ს ა პ ი ო ბ ი
თავი II *)
პროკონული პროგრამები
2.
ეროვნული ავტონომია.
როგორც უკვე გვქონდა ნათქვამი, ექსტერიორალიური ავტონომიის მომხრენი წინააღმდეგნი არიან ეროვნულ-ტერიტორიალურ ავტონომიისა მხოლოდ იმიტომ, რომ, მათის წინამოდგენით, ტერიტორიალური პრინციპი ეროვნულ მუდღისა და მტრობას ვერა საბაბს. ისინი, ჰგარბნობენ, რომ ტერიტორია განყოფილება ნაწილით ეროვნული ორგანიზმისა, ჰგარბნობენ, რომ უზრუნველყოფა მთლიანი ეროვნული ცხოვრების განვითარებისა შესაძლებელია და უფრო ადვილი განხორციელდებოდეს იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ავტონომიური მართვა-გამგებობა საშუალებად დაუშვდებოთ ტერიტორიის. თუ, მიუხედავად ამისა, ეროვნული ავტონომიის მომხრენი მაინც უარსყვეს ტერიტორიალური პრინციპს, ამას იმიტომ სჩადან, რომ, მათის წინამოდგენით, გულანდელ დროში ძნელია გამოძებნა ისეთი ტერიტორიალური ერთეულისა, სადაც მხოლოდ ერთი რომელიმე ერი სცხოვროვდეს. ყოველ ტერიტორიაზე არის ეროვნული უმცირესობა, რომელიც გაბატონებული ერის მიერ დაჩაგრული იქნება. მხოლოდ ამ უმცირესობის თავიდან ასაცილებლად არის გამოგონილი ეროვნული, ექსტერიორალიური ავტონომია. მოვსპით ტერიტორიალური საზღვრები, წარმოვიდგინოთ ერი ისე, როგორც თავის თავად არსებობს, ტერიტორიისგან განყენებულად, შევქმნათ ამ ეროვნებათაგან ეროვნული კავშირები და მივაინქეთ ავტონომია. მართალია ასეთი ავტონომიისთვის ბევრნაირი გამოხატულება ეროვნული ცხოვრებისა მიუწოდებელი იქნება, მაგრამ, რა ვქნათ.
*) იმ. „ახ.“ 96 954.

